

Oglasi

TEHNOLOGIJA (/KATEGORIJE/TEHNOLOGIJA) - TEME (/KATEGORIJE/TEME) 16. juni 2019.

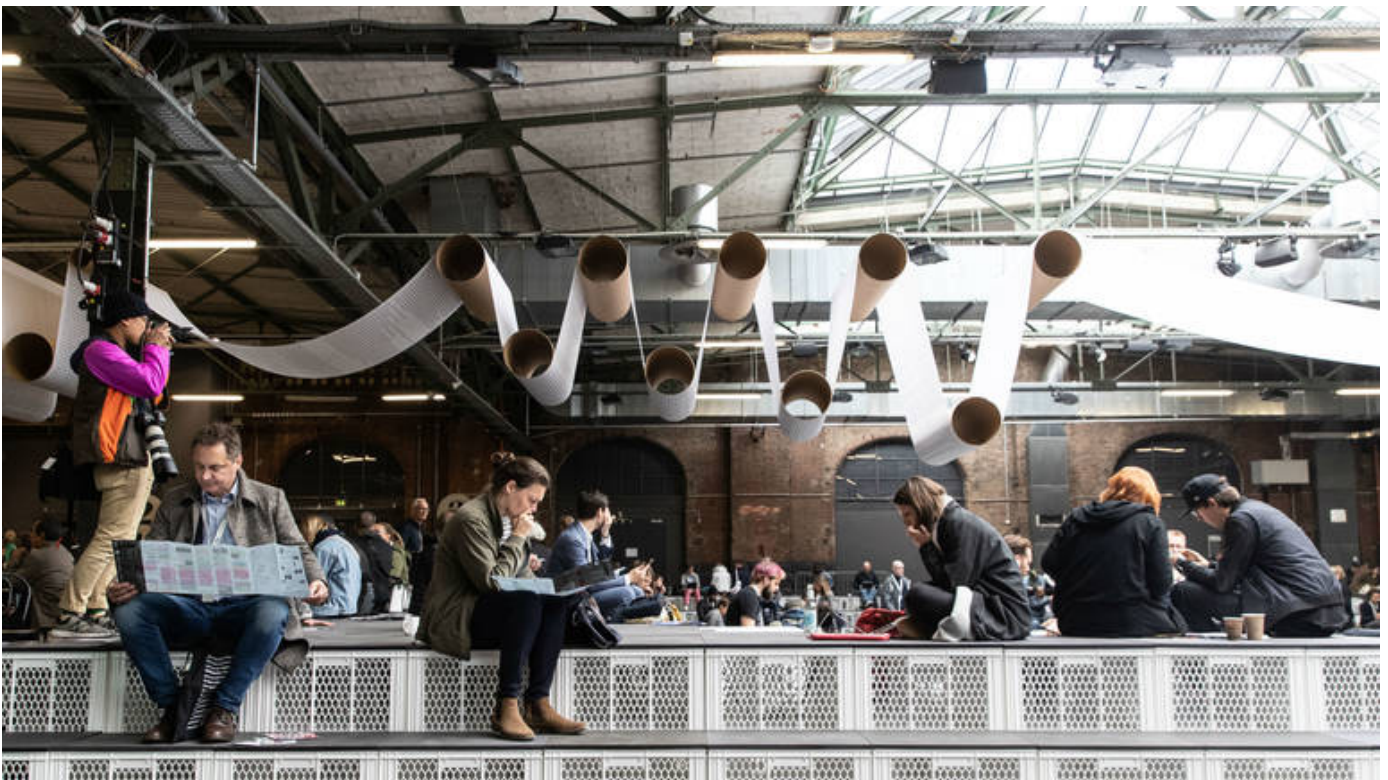
Pametni gradovi će poboljšati život građana regije

Koncepti pametnih gradova imaju za cilj da transformiraju urbane sredine u atraktivnije, održivije i sredine sa puno više mogućnosti za same građane.

Piše: Mario Pejović (/profil/mario-pejovic)

(/profil/mario-pejovic)

<https://twitter.com/PejovicAJB>

Sva tehnologija korištena u pametnim gradovima malo znači bez adekvatne primjene, koja u konačnici ovisi o ljudima

[EPA - Ilustracija]

Zemlje regije u mnogočemu kaskaju za ostatkom svijeta, pogotovo kada je u pitanju implementacija napredne tehnologije, a prije svega zbog nezainteresiranosti ili neznanja vlastodržaca ili zbog raznih sukoba interesa lokalnih moćnika i njihovih političkih prijatelja, a kako na mjesto svoje ideje i znanja među stručnjacima i najvišom zajednicom. (https://network.aljazeera.com/cookies/ba) o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića.

Ponajbolji primjer je Bosna i Hercegovina, koja je tek ove godine uvela četvrtu generaciju telekomunikacijskih mreža, dok je ostatak svijeta počeo s implementacijom 5G mreža, iako su i regulatori i telekom operateri odavno bili spremni, s gotovim rješenjima i opremom, i kao "zapeta puška" čekali da vlasti daju zeleno svjetlo da se krene u poduhvat koji je većina svijeta počeo raditi prije 15-ak godina.

Srećom po građane regije, naučna zajednica ne sjedi prekrštenih ruku, već pokušava držati korak sa svjetskim trendovima, kako bi sugrađanima omogućili bolji život, što nerijetko znači da političare moraju "vući i gurati" kako bi donijeli odluke korisne za sve. Jedan od takvih slučajeva je implementacija pametnih gradova u zemljama regije, koje svakim danom sve više bivaju svjesne da moraju učiniti više da zadrže građane koji masovno odlaze na bogati Zapad.

S obzirom da se procjenjuje da će do 2050. godine čak 70 posto stanovništva živjeti u gradovima, neosporno je da se moraju naći načini da te urbane sredine postanu mjesto boljeg života, a ne sivi, betonski mravinjaci zagašenog saobraćaja i nekvalitetnog zraka.

Složen ekosistem

Iako nema jasne definicije šta pametni grad zaista predstavlja, sagovornici Al Jazeera pojašnjavaju da je to složen sociološki i tehnički ekosistem koji kombiniranjem napredne tehnologije omogućava poboljšanje kvaliteta života njegovih stanovnika, uz optimizaciju resursa, prije svega energije, ali i smanjenje raznih vidova zagađenja, rješavanja problema saobraćajnih gužvi, odnosno rješavanja svih onih problema s kojim se suočavaju moderne urbane sredine. Također, takozvani Smart City gradovi pružaju i priliku za stvaranje novih poslovnih modela koji dovode do bolje energetske učinkovitosti.

"Koncepti pametnih gradova imaju za cilj da transformišu urbane sredine u atraktivnije, održivije i sredine koje omogućavaju bolji život građanima. Saznajte više o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića za same građane. Takve sredine privlače

Izazovi za pametne gradove

Kao i mnogo šta kada je Zapadni Balkan u pitanju, i Smart City koncepti se suočavaju s nizom izazova, koji se mogu podijeliti u nekoliko ravni.

Prva je svakako formalna, a to je potreba da se za ove servise uspostavi odgovarajući zakonski i regulativni okvir, a posebno u oblasti zaštite privatnosti građana zbog velikog broja senzora koji prate ponašanje ljudi sa ciljem da se optimizira upotreba dostupnih resursa kroz javne gradske servise, kaže Mastilović. Drugi problem je svakako neinformiranost šire populacije pa nedovoljna informiranost i samih donosilaca odluka, koji često ne vide da iza ovog koncepta stoji jasan biznis model koji garantira povrat investicije u razne servise pametnog grada u intervalu od dvije do sedam godina, uz minimalni rizik i široki spektar drugih benefita koji ne moraju biti finansijski, kao naprimjer poboljšanje kvaliteta zraka, smanjenje gužvi u saobraćaju i

građane i poželjnije su za njih. One ohrabruju aktivno učešće građana, privlače industriju kao što su start-upovi i strane investicije. Koncepti pametnih gradova pomažu u borbi protiv odliva mozgova, posebno u ruralnim sredinama jer mogu da ponude pristup javnim uslugama", pojašnjava Toni Richard Crisolli, tehnologista, fasilitator i trener sa više od 17 godina iskustva u edukaciji partnera na Zapadnom Balkanu, koji je 2013. je suosnovao Smart City Education Initiative SCEI (Inicijativa edukacije pametnih gradova / SCEI) koja pretendira da postane vodeći hub / centar partnera pametnih gradova na Zapadnom Balkanu pružajući transfer znanja, povezivanje i edukaciju za veliki broj partnera koju su uključeni u inovativne procese razvoja gradova.

Međutim, sva tehnologija korištena u pametnim gradovima malo znači bez adekvatne primjene, koje u konačnici ovisi o ljudima.

On skreće pažnju da se diskusije o urbanim inovacijama često fokusiraju na tehnologije, a ne na građane od kojih se očekuje da te iste koriste svakodnevno. Nije slučajno što donosioci odluka, predstavnici medija, kao i javnost često misle da kreiranje pametnog grada podrazumijeva instaliranje što je više moguće kamera, senzora i ostalih IT-uređaja. "Velike tehnološke kompanije bi volele da tako razmišljamo."

Korištenje tehnologije

"Stoga bih ja želeo da pametan grad uporedim sa pametnim telefonom. Moderan pametan telefon, ne obazirući se na sam naziv, nije pametan sam po sebi. To je sam korisnik koji koristi prednosti tehnologije, na primer instalirajući jedinstvene kombinacije mobilnih aplikacija kako bi rešio određeni problem, kako bi se zabavio ili bio produktivniji. Ne postoje dva ista pametna telefona, niti će biti dva ista pametna grada. Svaki grad je drugačiji i svakom je potreban individualni pristup ka pametnom gradu", kaže senior projektni menadžer u Fridrih Nauman Fondaciji i jedan od organizatora Smart City Festival.

Kako su političari u regiji tradicionalno bili neopredani kada je o pitanjima modernih trendova u (https://network.aljazeera.com/rookies/ba) o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića. pitanju, u slučaju pametnih gradova su ipak spremniji pozitivno djelovati.

drugi, odnosno sveukupno poboljšanje kvaliteta života građana u urbanoj sredini.

Treći izazov je tehničke prirode, a uglavnom podrazumijeva izgradnju snažnije telekomunikacione infrastrukture koja će omogućiti prijenos velike količine podataka iz urbanih centara sa milionima raznih senzora sa veoma različitim zahtjevima u raznim servisima (od jednomjesečnog ciklusa reportiranja potrošnje sa pametnih mjerača potrošnje vode ili energije, do pametne saobraćajne infrastrukture koja treba da u budućnosti komunicira sa samovozećim automobilima), kaže Mastilović.

"Smart City je od samog početka percipiran kao politički pojam i vrlo je prihvaćen u toj domeni, a barem četrdesetak gradova u Hrvatskoj promovira svoje inicijative kao korake koji ih dovode bliže Smart City cilju tako da se može reći da je razina svijesti danas definitivno visoka. Realno, ovdje smo do nedavno govorili većinom o građevinskim zahvatima i manjim tehničkim rješenjima kao što su zamjena javne gradske rasvjete LED tehnologijom", govori doktor Vinko Lešić, docent na Fakultetu elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu.

Iako koncept pametnog grada kombinira više segmenata, sadašnja svijest je uglavnom tehničke prirode, te tako za primjer Dubrovnik evidentira broj posjetitelja pojedinim lokacijama, Rijeka nadzire saobraćajni sistem dronovima, a Krk reciklira više od 50 posto otpada na otoku. Primjera napretka još ima i momentum u toj zemlji sigurno ne nedostaje.

Prekretni moment

Kako ističe, nalazimo se uistinu na pragu poprimanja kontura onoga što bismo htjeli da Smart City lokalno uistinu jeste – tehnologija u službi kvalitete života. Nivo svijesti poprima kritičnu masu, a povećanje energetske učinkovitosti ne-građevinskim zahvatima dolazi do nivoa spremnosti pregovaranja gradskih uprava o finansijskim ulaganjima.

"Kad uzmete u obzir da 40 posto ukupne svjetske potrošnje energije otpada na zgrade, može se naslutiti koliko će se mali pomaci naprijed odražavati na globalnu sliku", kaže Lešić.

Napora za "stvaranja" pametnih gradova ne nedostaje ni u BiH, a jedan od predvodnika tih akcija je Aleksandar Mastilović, stručni savjetnik Generalnog direktora Regulatorne agencije za komunikacije BiH i eksterni ekspert Razvoje agencije Grada Istočno Sarajevo na EU Med projektu Esmartcity.

Festival pametnih gradova 2019.

Beograd će 15. oktobra 2019. godine biti domaćin trećeg Smart City Festivala. Događaji kao što je ovaj festival okupljaju lokalne donosioce odluka, preduzetnike i naučnike iz regije, kaže Crisolli.

Svake godine je cilj festivala da se diskutira o prilikama i izazovima u

oblasti pametnih gradova kako na Zapadnom Balkanu tako i u Evropi,

Kako govori, o pametnim gradovima se priča posljednjih godina na globalnom nivou, posebno od kada je taj koncept prepoznat u UN-ovoj Agendi 2030 o Ciljevima održivog razvoja gdje su Održivi gradovi kao opštiji pojam od Pametnog grada prepoznati kao Cilj održivog razvoja broj 11. Vodeći urbani centri u svijetu se krenuli u realizaciju prvih projekata a puni zamah u ovom pravcu se očekuje sa dolaskom mobilnih mreža 5. generacije (5G) koji trebaju da budu kičmeni

Saznajte više

<https://network.aljazeera.com/cookies/ba> o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića.

a ove godine će fokus biti usmjeren ka pametnom donošenju odluka i uključivanju/angažiranju građana.

stub za prikupljanje i prenos ogromne količine podataka koje će generirati pametni gradovi.

Mastilović se kao glavni projektant na teritoriji grada Istočno Sarajevo uključio u projekt Razvojne agencije grada Istočno Sarajevo (RAIS) uz podršku Grada Istočno Sarajevo i opštine Istočna Ilidža, čiji ciljevi su vezani za podizanje energetske efikasnosti, a RAIS je na sebe uzeo ulogu razvoja pametnog rješenja Pametne javne rasvjete za Pametni grad.

Napredne analize

Projekt se u osnovi zasniva na prikupljanju podataka putem senzora, njihovom stalnom analizom i primjenom posebnih naprednih algoritama, postojeći sistem analizira navike građana, intenzitet saobraćaja, vrši predikcije te se samoregulira tražeći optimalni radni režim uz definirana ograničenja.

"U prvih 10-tak sedmica, kao primarni benefit ovog servisa, postignute su uštede u potrošnji električne energije od 47 posto što je premašilo očekivanja definisana projektom od 38 posto. Osim primarnih benefita, postoje i mjerljivi sekundarni benefiti kao što su smanjenje CO2 emisije i generalno odgovorniji odnos prema životnoj sredini ali i smanjenje svjetlost zagađenja koji u periodu noći stvara vještačka svjetlost onemogućavajući da ljudi imaju kvalitetan san i odmor. Ovo je zbog svega rečenog prvi potpuno operativni javni servis Pametnog grada u ovoj regiji koji je u potpunosti na raspolaganju građanima ali i lokalnoj samoupravi koja podatke koristio u procesu daljih planiranja i donošenja odluka", navodi Mastilović, te ističe da se radi na drugoj fazi projekta, gdje bi se trebalo izvršiti geografsko proširenje ovog pilot projekta ali i uvođenje nekih dodatnih servisa Pametnog grada.

"Tako da možemo biti optimisti u smislu da se na ovome neće stati i da ćemo uskoro imati još pozitivnih priča u ovoj oblasti", kaže on.

Naravno, ušteda energije nije jedina svrha pametnih gradova.

Jedna oblast u kojoj se koncepti pametnih gradova pokazuju kao dobri je urbana mobilnost, kaže Crisolli.

Urbana mobilnost

"Imam utisak da se današnji gradovi kreirani samo za automobile, a ne za ljude. Građani se kreću pod zemljom u podzemnim prolazima kako se ne bi ometao tok automobila. Nije bitno koliko saobraćajnih traka dodamo, saobraćajne gužve su neizbežne i sve su gore.

Koristimo kolačiće kako bismo Vam pružili najbolje moguće iskustvo. **Saznajte više** o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića. **Novi sistem upravljanja saobraćajem, kao što je slučaj sa Beogradom, mogao bi da** (<https://network.aljazeera.com/cookies/ba>)

poboljša tok saobraćaja u srpskim gradovima. Inovativni poslovni modeli mogli bi da pruže alternative automobilskom i javnom prevozu, kao što je na primer car-sharing, bike-sharing, car-pooling, ili neke druge usluge", kaže.

IT-tehnologije su također revolucionarne u poljoprivrednom sektoru. Potencijali napretka za regije kao što je Vojvodina i slično bi mogli da budu ogromni. Nije slučajno što je jedan od vodećih instituta za inovacije u poljoprivredi, BioSens, upravo smješten u Novom Sadu, dodaje.

Ono što je posebno dobra vijest za građane regije jeste to što za se ne mora "uvoziti pamet" koja bi riješila problematiku pametnih gradova, jer postoji više nego dovoljno lokalnih stručnjaka koji mogu odgovoriti na sve izazove.

"Iz moje perspektive, najznačajnije je zapravo pitanje kako naše istraživačke ustanove i gospodarstvo doprinose ovom globalnom trendu izvan granica Hrvatske. Područje pametnih tehnologija, koje postaje sve širi pojam, svakako je jedno od najzastupljenijih istraživačkih područja na FER-u (Fakultetu elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu). Dosta metoda i tehnologija koje koristimo bilo je prisutno i prije nego smo ih počeli zvati pametnim tehnologijama, no u zadnje vrijeme povećava se stupanj interdisciplinarnog pristupa. Središte je svakako energetska učinkovitost zgrada kao osnovnih jedinica gradova na koju smo stavili fokus još 2013. godine i poboljšanje primjenom prediktivnih upravljačkih algoritama. Danas, u sklopu projekta znakovitog imena 3Smart (Smart Building – Smart Grid – Smart City) primjenjujemo ju na čak osam pilota poslovnih i komunalnih zgrada u Dunavskoj regiji: Austriji, Sloveniji, Mađarskoj, Bosni i Hercegovini te naravno Hrvatskoj u obliku uspostavljenih živućih laboratorija", dodaje Lešić, što ukazuje da je stručna zajednica itekako spremna da se uhvati u koštac sa izazovima koji nose pametni gradovi.

Izvor: Al Jazeera

TAGOVI

[BiH \(/tag/bih-41\)](#) [Srbija \(/tag/srbija-1\)](#) [Hrvatska \(/tag/hrvatska\)](#)

[Pametni gradovi \(/tag/pametni-gradovi\)](#) [Tehnologija \(/tag/tehnologija\)](#)

[Urbane sredine \(/tag/urbane-sredine\)](#) [Budućnost \(/tag/buducnost\)](#) [Mobilnost \(/tag/mobilnost\)](#)

[Ušteda energije \(/tag/usteda-energije\)](#) [Energetska učinkovitost \(/tag/energetska-ucinkovitost\)](#)

[Mario Pejović \(/tag/mario-pejovic\)](#) [Aleksandar Mastilović \(/tag/aleksandar-mastilovic\)](#)

Koristimo kolačiće kako bismo Vam pružili najbolje moguće iskustvo. **Saznajte više**

[Vinko Lešić \(/tag/vinko-lesic\)](#) [Toni Richard Crisoli \(/tag/toni-richard-crisoli\)](#)
(<https://network.aljazeera.com/cookies.html>) o tome kako ih koristimo ili uredite postavke kolačića.